

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) ปัจจัยด้านประชากรและสังคมกับความตั้งใจเลิกเสพยาเสพติดและความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองและการสนับสนุนทางสังคม มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้เสพยาเสพติด ที่เข้ารับการอบรมโครงการคืนคนดีสู่สังคมค่าย “ค่ายฟ้าใส” อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เสพยาเสพติด (ยาบ้า) ของทุกตำบล ในอำเภอพร้าว ที่ผ่านการอบรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โครงการคืนคนดีสู่สังคม ค่ายฟ้าใสรุ่นที่ 1-6 ที่ทำการอบรมระหว่างวันที่ 4 มีนาคม – 2 พฤษภาคม 2546 จำนวน 887 ราย

3.1.1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างทำได้โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi - stage) ดังนี้

1) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 887 ราย ในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมี 11 ตำบล จากศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอพร้าว เพื่อนำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานาน (Yamane, 1970 อ้างใน คาริณี สุวภาพ, 2542, หน้า 82) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาและกำหนดความคลาดเคลื่อนของการวิจัยไว้เท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ = 260 ราย

2) คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลโดยที่จำนวนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละตำบลไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงใช้วิธีการคำนวณสัดส่วนโดยใช้สูตรของภาควิชาการประเมินผลและวิจัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อ้างใน วิสพร วงศ์วัฒนอนันต์, 2542,

หน้า 27) ได้ประชากรของอำเภอ พรวัว เรียงเป็นตำบล คือ ตำบลเขื่อนผาก 31 ราย ตำบลทุ่งหลวง 9 ราย ตำบลน้ำแพร่ 16 ราย ตำบลบ้านโง้ง 25 ราย ตำบลป่าดุ่ม 21 ราย ตำบลป่าใหม่ 9 ราย ตำบลแม่ปิ้ง 44 ราย ตำบลแม่แวน 33 ราย ตำบลเวียง 8 ราย ตำบลสันทราย 44 ราย ตำบลโหล่ง ขอด 20 ราย ตามลำดับ

3) สุ่มผู้เข้ารับการอบรมแบบสุ่ม (random sampling) ในแต่ละตำบลตามสัดส่วนที่คำนวณได้ โดยการจับสลากแบบไม่แทนที่ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 260 ราย ที่มีคุณสมบัติดังนี้

- 3.1) สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เข้าใจ
- 3.2) ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

3.1.2 การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาแก่กลุ่มตัวอย่าง อธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถาม ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการศึกษา และให้ข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมการศึกษาว່ว่าเขาสามารถออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใดๆ และข้อมูลต่างๆ ผู้ศึกษาจะเก็บไว้เป็นความลับ การเผยแพร่ผลการศึกษาจะทำในภาพรวมเท่านั้น หลังจากอธิบายโดยละเอียดแล้ว ผู้ศึกษาได้ขอคำยินยอม โดยคำพูดจากผู้เข้าร่วมศึกษา ดังนั้นเฉพาะผู้ที่ยินยอมจะถูกสอบถามเท่านั้น

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองตามกรอบแนวคิดของเชฟเฟอร์, คอยน์, และลาซารัส (Schaefer, Coyne, & Lasarus, 1987, p.386) และเพนเดอร์ (Pender, 1996 , p.126-127) ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพในปัจจุบัน รายได้ ความเพียงพอของรายได้ สมาชิกที่อยู่ร่วมกันในครอบครัว โรคประจำตัว และประวัติการเสพยาเสพติด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัวของผู้เสพยาเสพติดวัดการได้รับการสนับสนุนของครอบครัว 4 ด้าน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านความผูกพันอารมณ์และความคิด ด้านการมีส่วนร่วมในครอบครัว สังคม และด้านการได้รับการยอมรับจากครอบครัว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตั้งใจเลิกเสพยาเสพติดของผู้เสพยาเสพติด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองของผู้เสพยาเสพติด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การหาความเที่ยงตรง (validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมและแบบสอบถามความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติด ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของสำนวนภาษา และความเที่ยงตรงชัดเจนของเนื้อหา (content validity) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ 1 ท่าน

2) การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และ แบบสอบถามความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้เข้ารับการอบรมไปทดลองใช้กับผู้เข้ารับการอบรม ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 30 ราย และคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (ยูวดี ฤชาและคณะ, 2540, หน้า 127) เนื่องจากแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองมีค่าความเชื่อมั่น 0.7180 การสนับสนุนของครอบครัวมีค่าความเชื่อมั่น 0.8424 ความตั้งใจเลิกเสพยาเสพติดมีค่าความเชื่อมั่น 0.7622

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

3.3.1 ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านคณบดีคณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึง นายอำเภอ อำเภอพร้าว สาธารณสุขอำเภอพร้าว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตรวบรวมข้อมูลที่อำเภอพร้าว

3.3.2 หลังจากได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้ศึกษาเข้าพบนายอำเภอพร้าว และ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการวิจัย

3.3.3 ผู้ศึกษาดำเนินการสำรวจรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลผู้เข้ารับการอบรมของศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอพร้าว และทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

3.3.4 ผู้ศึกษาได้อบรมทำความเข้าใจกับผู้ช่วยวิจัยจำนวน 5 คน ก่อนที่จะมีการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และอธิบายรายละเอียดแบบสอบถามให้เข้าใจ

3.3.5 ผู้ศึกษาและผู้ช่วยทำการศึกษาคำเนิการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมและแบบสอบถามเกี่ยวกับความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด ให้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.6 นำข้อมูลที่สอบถามได้ในแต่ละวัน มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน แล้วจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติรายละเอียดดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และพิสัย ของปัจจัยด้านประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

3.4.2 วิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองและการสนับสนุนทางสังคมและความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้เสพยาเสพติด

3.4.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตั้งใจเลิกเสพยาเสพติดจำแนกตามปัจจัยประชากรและสังคม โดยใช้สถิติ t - test

3.4.4 การหาความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรต้น คือการจัดกลุ่มคะแนนความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง และการสนับสนุนของครอบครัวกับตัวแปรตาม คือความตั้งใจเลิกเสพยาเสพติด